

Uchwała z dnia 7 kwietnia 2010 r.

I UZP 1/10

Przewodniczący Prezes SN Walerian Sanetra (sprawozdawca), Sędziowie
SN: Teresa Flemming-Kulesza, Józef Iwulski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 kwietnia 2010 r. sprawy z odwołania Wiesława B. przeciwko Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego-Oddziałowi Regionalnemu w B. o zasiłek chorobowy, na skutek zagadnienia prawnego przekazanego postanowieniem Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku z dnia 17 grudnia 2009 r. [...]

„Czy zawarte w art. 52 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity - Dz.U. 50, poz. 291 z 2008 r. z późn. zm.) odesłanie do przepisów regulujących przyznawanie i wypłatę odpowiednich świadczeń przysługujących pracownikom i członkom ich rodzin, stanowi podstawę do stosowania, w zakresie ustalania prawa do zasiłku chorobowego osoby podlegającej rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu, zasad wliczania do okresu zasiłkowego okresów poprzedniej niezdolności do pracy opisanych w art. 9 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednolity - Dz.U. 31, poz. 267 z 2005 r. ze zmianami) ?”

p o d j ą ł uchwałę:

W zakresie ustalenia prawa do zasiłku chorobowego osoby podlegającej rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu stosuje się odpowiednio art. 9 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 267 ze zm.).

U z a s a d n i e n i e

Przytoczone w *petitum* uchwały pytanie prawne skierowane do Sądu Najwyższego przez Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku - postanowieniem z dnia 17 grudnia 2009 r. [...] powstało na tle następującego stanu faktycznego.

Odwołujący się Wiesław B. podlega rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu. W związku z wypadkiem przy pracy był nieprzerwanie niezdolny do pracy od 12 lipca 2008 r. do 5 stycznia 2009 r. Na podstawie zaświadczeń lekarskich za ten okres Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przyznawała mu zasiłki chorobowe, których wysokość wynosi obecnie 10 zł za każdy dzień. Okres niezdolności do pracy wynosił łącznie 178 dni. Po dwudniowej przerwie, 8 stycznia 2009 r. ubezpieczony stał się ponownie niezdolny do pracy. Niezdolność ta trwała nieprzerwanie do 31 marca 2009 r. Decyzją Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 19 marca 2009 r. [...] Wiesławowi B. odmówiono prawa do zasiłku chorobowego za okres od 10 stycznia 2009 r. do 28 lutego 2009 r., motywując to wyczerpaniem się 180 dniowego okresu zasiłkowego, obejmującego okres 178 dni - od 12 lipca 2008 r. do 5 stycznia 2009 roku, a także dwa dni po dwudniowej przerwie, czyli dni 8 i 9 stycznia 2009 r. Natomiast decyzją Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 2 kwietnia 2009 r. [...] odmówiono mu prawa do zasiłku chorobowego za okres od 1 marca 2009 r. do 31 marca 2009 r. W uzasadnieniu tej decyzji wskazano że w dniu 9 stycznia 2009 r. został wykorzystany 180-dniowy okres zasiłkowy.

Wiesław B. wniósł odwołanie od obydwu tych decyzji. W odpowiedzi na odwołania organ rentowy powołał się na wynikające z art. 9 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. 2005 r. Nr 31, poz. 267 ze zm.) zasady wliczania do okresu zasiłkowego obok okresów nieprzerwanej niezdolności do pracy także okresów poprzedniej niezdolności do pracy, w sytuacji, gdy pomiędzy ustaniem poprzedniej a powstaniem ponownej niezdolności do pracy nastąpiła przerwa.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku orzekając na skutek odwołań Wiesława B. od obu decyzji, wyrokiem z dnia 16 października 2009 r. zmienił decyzję z dnia 2 kwietnia 2009 r. i przyznał skarżącemu prawo do zasiłku chorobowego za okres od 1 marca 2009 r. do 31 marca 2009 r. Jednocześnie Sąd ten oddalił odwołanie od wcześniejszej decyzji - z dnia 19 marca 2009 r. Uzasadniając swoje orzeczenie Sąd pierwszej instancji powołał się na art. 9 ust. 1 i 2

ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa stosowany z odesłania wynikającego z art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz.U. 2008 r. Nr 50, poz. 291 ze zm.).

W apelacji od tego wyroku organ rentowy zarzucił naruszenie prawa materialnego, poprzez błędną wykładnię i niezastosowanie w sprawie art. 9 ust. 1 i błędne zastosowanie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Wątpliwość Sądu drugiej instancji powstała na tle wykładni art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, a ściślej interpretacji zawartego w nim sformułowania „do przyznawania świadczeń z ubezpieczenia i do ich wypłaty”. Według tego Sądu przepis ten w zasadzie nie uległ zmianie od daty uchwalenia ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników; jedyna zmiana - dokonana ustawą z dnia 2 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 91, poz. 873) - miała charakter redakcyjny. Okres zasiłkowy to okres niezdolności do pracy, w którym ubezpieczony ma prawo do zasiłku chorobowego. Prawo to uzależnione jest od istnienia niezdolności do pracy, ale czas trwania okresu zasiłkowego nie jest tożsamy z okresem trwania niezdolności do pracy. Jednocześnie definicje okresu zasiłkowego w myśl ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, zawierają istotne różnice. Ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników w art. 14 jako przesłankę nabycia prawa do zasiłku chorobowego wskazuje niezdolność do pracy wskutek choroby, trwającej nieprzerwanie przez co najmniej 30 dni (w ust. 1), zaś jako przesłankę negatywną, powodującą utratę prawa do zasiłku, przekroczenie 180 dni niezdolności do pracy (w ust. 2), a dodatkowo (w ust. 3) ustanawia przesłanki przedłużenia okresu przysługiwania prawa do zasiłku chorobowego. Przepis ten nie normuje sposobu liczenia okresu zasiłkowego (okresu przysługiwania prawa do zasiłku chorobowego), to jest w szczególności łączenia kolejno następujących po sobie okresów pobierania zasiłków, oddzielanych okresami niepobierania tego rodzaju świadczenia ani nie normuje sposobu liczenia okresu 180 dni niezdolności do pracy, to jest łączenia kolejno następujących okresów niezdolności, oddzielonych dłuższymi lub krótszymi przerwami, w czasie których ubezpieczony rolnik był zdolny do pracy. Przy założeniu, które przyjął

organ rentowy, odwołujący się (nie zaskarżając wyroku), jak i Sąd pierwszej instancji, do ustalania prawa do świadczenia wliczać należy okresy poprzedniej niezdolności do pracy zgodnie z art. 9 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, to jest należy - ustalając prawo do zasiłku - brać pod uwagę także tożsamość choroby, która spowodowała niezdolność do pracy, a także długość okresu przerwy między okresami niezdolności do pracy. Są to zatem - w myśl powyższego założenia - przesłanki (warunki) prawa do świadczenia.

Trafność tego założenia wzbudziła wątpliwości Sądu drugiej instancji wynikające z analizy językowej przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, a konkretnie: 1. art. 14 ust. 1 tej ustawy, a w szczególności użycia w jego treści słowa „nieprzerwanie”, 2. art. 52 ust. 1 pkt 2, zawierającego odesłanie w zakresie „przyznawania świadczeń i do ich wypłaty”, co oznacza - jak się wydaje - odesłanie do trybu postępowania przy przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń, ale nie oznacza odesłania w zakresie łączenia okresów niezdolności do pracy jako przesłanki nabycia prawa do zasiłku, 3. art. 52 ust. 2 zawierającego wyraźne odesłanie do ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa tylko w zakresie zasad zwrotu „nienależnie pobranych świadczeń”, a także z wykładni systemowej - art. 52 umiejscowiony jest w rozdziale III ustawy „Postępowanie w indywidualnych sprawach z zakresu ubezpieczenia”, natomiast poszczególne rodzaje świadczeń uregulowane są w rozdziale II „Zakres podmiotowy ubezpieczenia, składki na ubezpieczenie i świadczenia pieniężne z ubezpieczenia”, „jak również z analizy art. 6, 7 i, 9 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, które przyznają prawo do zasiłku chorobowego w razie „nieprzerwanej” niezdolności do pracy po ustaniu ubezpieczenia, regulując skutki przerw w okresach niezdolności do pracy w czasie trwania ubezpieczenia w art. 9 poprzez łączenie tych okresów”. Użycie słowa „nieprzerwanie” w art. 14 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, a także zakresy odesłań z art. 52 tej ustawy, oraz wykładni systemowa skłoniły Sąd drugiej instancji do przyjęcia poglądu, że przerwy w kolejnych okresach niezdolności do pracy, jako przesłanka nabycia prawa do zasiłku chorobowego przez osobę podlegającą ubezpieczeniu rolniczemu, w ogóle nie mają znaczenia, to znaczy, że każdy okres niezdolności do pracy powinien być traktowany odrębnie, o ile trwa on nieprzerwanie dłużej niż 30 dni, co warunkuje nabycie prawa do zasiłku chorobowego. Natomiast przy ocenie prawa do zasiłku chorobowego po każdorazowym odzyskaniu zdolności do pracy

każda kolejna niezdolność do pracy nie podlega łączeniu z okresem poprzedniej niezdolności do pracy. Opublikowane, dotychczasowe orzecznictwo sądów powszechnych i Sądu Najwyższego nie zawiera jednoznacznych wypowiedzi na temat stosowania art. 9 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa do oceny prawa do zasiłku osoby podlegającej ubezpieczeniu rolniczemu unormowanemu przez obecnie obowiązującą ustawę o ubezpieczeniu społecznym rolników. Sąd drugiej instancji przywołał jednak w tym kontekście uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 1988 r., III UZP 27/88 (OSNCP 1990 nr 1, poz. 3), dotyczącą skutków przerwy w niezdolności do pracy w zakresie prawa do rolniczego zasiłku chorobowego, spowodowanego chorobą zawodową. Uchwała tej treści zapadła wprawdzie na tle nieobowiązującej już ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 1989 r. Nr 24, poz. 133 ze zm.), jednakże jej uzasadnienie zawiera analizę konstrukcji zawartego w art. 63 tej ustawy odesłania do ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 143), w porównaniu do jeszcze wcześniej obowiązującej ustawy z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz.U. Nr 32, poz. 140). Mianowicie ustawa z 1977 r. przewidywała w art. 36 stosowanie odpowiednio przepisów o świadczeniach z ubezpieczenia społecznego dla pracowników i ich rodzin „w nie unormowanych ustawą sprawach dotyczących postępowania o świadczenia, wypłaty świadczeń oraz obowiązków osób pobierających świadczenia”. Natomiast odesłanie zawarte w art. 63 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin, stanowiło „w tym przedmiocie istotną merytoryczną zmianę w porównaniu z poprzednio obowiązującym stanem prawnym”.

Zdaniem Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych bardzo zbliżone w brzmieniu i konstrukcji odesłanie - zawarte w obowiązującym obecnie art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników - do odesłania zawartego w art. 36 ustawy z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin, również uzasadnia tezę, że obecnie do oceny przerwy w niezdolności do pracy osoby podlegającej ubezpieczeniu rolniczemu nie ma zastosowania art. 9 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, a prawo do zasiłku chorobowego rolniczego regu-

wane jest wyczerpująco i samodzielnie w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Sąd Najwyższy miał na uwadze, co następuje:

Zasadniczą kwestią wynikającą z pytania przedstawionego przez Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku jest to, czy unormowanie ustanowione w art. 14 ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników jest unormowaniem pełnym, czy też nie ma charakteru wyczerpującego i wobec tego zawiera w sobie luki wymagające wypełnienia przez sięgnięcie między innymi do art. 9 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. W ocenie Sądu Najwyższego w niniejszym składzie istnieją podstawy dla przyjęcia, że regulacja art. 14 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników jest niepełna i wobec tego do zasiłku chorobowego osoby podlegającej rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu stosuje się odpowiednio art. 9 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Przyjęcie innego stanowiska między innymi oznaczałoby, że brak byłoby podstaw do przyznania zasiłku chorobowego rolnikowi odosobnionemu z powodu choroby zakaźnej albo lecącemu się z nałogu alkoholizmu, jak również wyłączenia tego prawa np. w razie spowodowania niezdolności do pracy w wyniku umyślnego przestępstwa czy sfalszowania zaświadczenia lekarskiego (odesłanie z art. 52 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników dotyczy jedynie zasad zwrotu nienależnie pobranych świadczeń). Gdy idzie o stanowisko, że unormowanie art. 14 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w zakresie sposobu liczenia okresu, przez który przysługuje rolnikowi prawo do zasiłku chorobowego, nie ma charakteru wyczerpującego należy podzielić pogląd - wraz z jego argumentacją - który znalazł wyraz w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 1988 r., III UZP 27/88 (OSNCP 1990 nr 1, poz. 3). Przyjęto w niej, że jeżeli przerwa pomiędzy ustaniem poprzedniej a powstaniem nowej niezdolności do pracy spowodowanej tą samą chorobą zawodową przekroczyła 30 dni, rolnik nabywa prawo do pobierania zasiłku chorobowego w rozmiarze do 180 dni; do okresu tego nie wlicza się okresu pobierania zasiłku chorobowego poprzedzającego tę przerwę (art. 6 ust. 1 i art. 63 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin w związku z art. 9 ust. 2 ustawy z 17 grudnia 1974 r. o

świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa). W uchwale z 8 grudnia 1988 r. wyjaśniono jednocześnie, że art. 6 ust. 1 ustawy z 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych (do pewnego stopnia jego odpowiednikiem jest art. 14 ust. 1 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników) jest przepisem szczególnym, w związku z czym podlega wykładni ścisłej. Z uwagi na jego treść zatem nie można było dopatrywać się, że uregulowano w nim w sposób wyczerpujący uprawnienia osób ubezpieczonych na podstawie tejże ustawy do zasiłku chorobowego. Wprawdzie ustalenia te poczynione zostały na tle unormowań prawnych, które już nie obowiązują, ale z uwagi na zbieżność z nimi obecnie obowiązujących rozwiązań prawnych dotyczących zasiłków chorobowych trudno uznać, że nieaktualna stała się wyrażona w nich myśl, iż regulacja zasiłku chorobowego przyznawanego rolnikom gdy chodzi o zasady ustalania okresu, za który się on należy, nie jest pełna i wymaga sięgnięcia do przepisów ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. W tym kontekście w uzasadnieniu pytania skierowanego do Sądu Najwyższego akcentuje się różnice w sposobie ujęcia odesłania w dawnej i obecnej ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników (rolników indywidualnych) do przepisów o ubezpieczeniu społecznym, co jednak nie jest przesądzające. Nawet bowiem, gdyby przyjąć, że rację w tym zakresie ma Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, to jednak nie oznacza to, że wobec tego należy stwierdzić, iż w rozważanym tu zakresie brak jest luki w regulacjach art. 14 ustawy z 1990 o ubezpieczeniu społecznym rolników, a skoro tak, to wymaga ona usunięcia (wypełnienia) przez sięgnięcie do odpowiednich przepisów ustawy z 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Niezależnie od tego należy uznać, że i tak istnieją wystarczające podstawy do tego, by uzasadnienia dla pomocniczego stosowania art. 9 ustawy z 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa do ustalania okresu zasiłku chorobowego należnego rolnikowi upatrywać w odesłaniu przewidzianym w art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. W tym zakresie Sąd Najwyższy w niniejszym składzie nie podziela kierunku argumentacji wyrażonej w wyroku tego Sądu z dnia 13 października 2009 r., II UZP 8/09, w myśl której odrębność systemu ubezpieczenia rolniczego oraz systemu emerytalno-rentowego, uregulowanych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników, nie pozwala na stosowanie przepisów ustawy o emeryturach i rentach, „a konkretnie art. 58 ust. 2 zda-

nie ostatnie tej ustawy w drodze analogii, która - wobec braku podstaw do stwierdzenia luki w prawie - byłaby niedopuszczalna”, jak i poprzez art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Wprawdzie ten ostatni przepis zamieszczony został w dziale zatytułowanym „Postępowanie w sprawach świadczeń i wypłata świadczeń” ale nie ma to rozstrzygającego znaczenia, bo przecież zgodnie z art. 52 ust. 1 *in principio* ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w sprawach nieuregulowanych stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, które wszak tylko w nieznaczącej części dotyczą „postępowania i wypłaty świadczeń”. Również odesłanie do Ordynacji podatkowej (art. 52 ust. 1 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników) wbrew pozorom nie dotyczy tylko takich kwestii, które można określić jako zagadnienia z zakresu „postępowania”; idzie bowiem także o określenie podstaw odpowiedzialności za składki. Tym samym nie ma przeszkód, by występującemu w art. 52 ust. 1 pkt 2 tej ustawy wyrażeniu „do przyznawania świadczeń z ubezpieczenia i do ich wypłaty” nadawać odpowiednio szerokie rozumienie, uznając w szczególności, że „przyznawanie świadczeń” to nie tylko procedura (tryb) ich przyznawania, bo jeżeli tak miałyby być, to w przepisie tym powinno zostać użyte określenie „do postępowania w sprawie przyznania świadczeń” („do trybu przyznawania świadczeń”) lub podobne. Na rzecz tego stanowiska przemawia także to, że osobie, która podlega ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu z mocy ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, do okresu zasiłkowego, o którym mowa w jej art. 14 ust. 1 i 2, zalicza się okresy pobierania zasiłku chorobowego z innego ubezpieczenia społecznego (art. 15a ust. 1a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników). Przepis ten w pewnym sensie na równi stawia okres pobierania zasiłku chorobowego na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i z tytułu innego ubezpieczenia społecznego.

W myśl art. 14 ust. 1 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który wskutek choroby jest niezdolny do pracy nieprzerwanie przez co najmniej 30 dni. Przepis ten wskazuje przesłanki nabycia prawa do zasiłku chorobowego, którymi są: 1. niezdolność do pracy wskutek choroby i 2. trwanie tej niezdolności nieprzerwanie przez co najmniej 30 dni. Przepis ten nie wskazuje natomiast okresu, za który zasiłek chorobowy przysługuje. Określony został on bowiem w art. 14 ust. 2 i 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. W myśl art. 14 ust. 2 tej ustawy zasiłek chorobowy przysługuje za okres czasowej niezdolności do pracy, jednak nie dłużej niż przez 180 dni. W przepisie tym - w

przeciwieństwie do art. 14 ust. 1 ustawy - nie zastrzega się, że ma być to okres „nieprzerwanej” niezdolności do pracy. Należy więc uznać, że jest to kwestia, która w tym przepisie nie została rozstrzygnięta, w tym znaczeniu, że nie wiadomo czy należy uważać, iż niezdolność do pracy mimo tego ma być „nieprzerwana” i jak „brak przerwy” w niezdolności do pracy należy pojmować. Przyjęcie, że przerwy w niezdolności do pracy w ogóle są bez znaczenia mogłoby prowadzić do wniosku, że w całym okresie objętym ubezpieczeniem rolniczym rolnik może skorzystać z zasiłku chorobowego łącznie przez okres nie dłuższy niż 180 dni (z uwzględnieniem regulacji z art. 14 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników). Wnioskowi takiemu zapobiega sięgnięcie do art. 9 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. W myśl art. 8 tej ustawy zasiłek chorobowy przysługuje przez okres trwania niezdolności do pracy z powodu choroby zasadniczo nie dłużej niż przez 182 dni. Również w tym przypadku - gdyby nie unormowanie z art. 9 ustawy o ubezpieczeniu społecznym w razie choroby i macierzyństwa - należałoby dojść do wniosku, że w całym okresie podlegania ubezpieczeniu chorobowemu ubezpieczony mógłby skorzystać z zasiłku chorobowego za okres nie dłuższy niż 182 dni. W art. 9 ust. 1 tej ustawy wyrażona została zasada, że zasiłek wypłacany jest za okres nieprzerwanej niezdolności do pracy i nie dłużej jednak niż przez 182 dni. Od tej zasady wprowadzone zostały jednak zasadnicze odstępstwa w jej art. 9 ust. 2. Do okresu zasiłkowego wlicza się bowiem okresy poprzedniej niezdolności do pracy, spowodowanej tą samą chorobą, jeżeli przerwa pomiędzy ustaniem poprzedniej a powstaniem ponownej niezdolności do pracy nie przekracza 60 dni. Odstępstwo od zasady, że okres zasiłkowy nie może przekraczać 182 dni polega na tym, iż nie dotyczy to innej choroby (nie „tej samej choroby”). Drugie odstępstwo polega na tym, że niezdolność do pracy w istocie nie musi być „nieprzerwana”, jeżeli przerwa pomiędzy ustaniem poprzedniej niezdolności a powstaniem ponownej niezdolności do pracy nie przekracza 60 dni. Jednocześnie jednak jeżeli okres 60 dni zostanie przekroczony, to - po pierwsze - niezdolność do pracy zostaje przerwana (nie jest w rozumieniu przepisów „nieprzerwana”) i - po drugie - oznacza to, że okres zasiłkowy należy liczyć od nowa i jest to trzecie odstępstwo od wspomnianej zasady. Odpowiednie zastosowanie tych reguł do zasiłku chorobowego przyznawanego rolnikom oznacza, że krótsze okresy (do 60 dni) przerw w niezdolności do pracy nie powodują utraty prawa do tego zasiłku, w tym znaczeniu, że nie jest wymagane ponowne spełnienie przesłanki wystąpienia niezdolności do pracy nieprzerwanie przez

co najmniej 30 dni. Jednocześnie jednak oznacza to, że po upływie okresu 180 dni pobierania zasiłku chorobowego (za okres faktycznie nieprzerwanej niezdolności do pracy lub za okres, w którym w niezdolności tej występują przerwy ale nie dłuższe niż 60 dni) rolnik traci do niego prawo. Może je jednak odzyskać (ponownie nabyć prawo do zasiłku) po spełnieniu warunku przewidzianego w art. 14 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, tj. trwania niezdolności do pracy przez co najmniej 30 dni, oraz przy spełnieniu warunku wynikającego z art. 9 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, tj. gdy przerwa pomiędzy ustaniem poprzedniej a powstaniem nowej niezdolności przekroczyła 60 dni. Wynika to z przyjętego w niniejszej uchwale założenia, że sprawa ustalania okresu zasiłkowego w art. 14 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie została unormowana w sposób wyczerpujący i wobec tego przy jego ustalaniu należy stosować odpowiednio przepisy art. 9 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Na rzecz takiego stanowiska przemawiają racje wynikające z zastosowania reguł wykładni językowo-logicznej, historycznej, funkcjonalnej ale także i systemowej.

Z powyższych powodów Sąd Najwyższy na zadane mu pytanie prawne udzielił odpowiedzi w brzmieniu ujętym w sentencji uchwały.

=====